

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0823U101062

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 01-11-2023

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Парфанович Андрій Ярославович

2. Andrew Y. Parfanovych

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 231

Назва наукової спеціальності: Соціальна робота

Галузь / галузі знань: соціальна робота

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Соціальна робота

Дата захисту: 24-10-2023

Спеціальність за освітою: Фізичне виховання

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): ДФ 29.053.015

Повне найменування юридичної особи: Державний заклад "Луганський національний університет імені Тараса Шевченка"

Код за ЄДРПОУ: 02125131

Місцезнаходження: вул. Генерала Ляскіна, 2, Лубни, Лубенський р-н., 37500, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Державний заклад "Луганський національний університет імені Тараса Шевченка"

Код за ЄДРПОУ: 02125131

Місцезнаходження: вул. Генерала Ляскіна, 2, Лубни, Лубенський р-н., 37500, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 04.21.81

Тема дисертації:

1. Соціально-педагогічні умови профілактики насильства у молодих сім'ях
2. Social and pedagogical conditions for the prevention of violence in young families

Реферат:

1. У дисертації до «молодих сімей» віднесено пари, які перебувають в офіційно зареєстрованому шлюбі чоловіка і жінки віком до 30 років. Доведено, що на становлення молодої сім'ї та характер взаємовідносин мають вплив заручини, офіційність оформлення шлюбу відповідно до законодавства країни, вінчання та Святе Таїнство подружжя, формування стосунків у дошлюбний період у взаємодії з оточенням, а також панування різних форм сучасної сім'ї. Для порівняння специфіки функціонування молодої сім'ї здійснено аналіз основних характеристик традиційної сім'ї як соціального інституту. До характеристик, які притаманні власне молодим сім'ям, віднесено: вікові та демографічні; бачення і характер міжособистісних, міжстатевих стосунків у сім'ї; мотивація вступу до шлюбу, подружніх стосунків, спільного проживання; готовність до сімейного життя; адаптація до спільного проживання; погляди на виконання ролей чоловіка і жінки; сумісність партнерів; кризи. Молода сім'я сьогодні характеризується особливостями створення шлюбу,

становищем індивіда в сім'ї та взаємодією партнерів між собою. Теоретично обґрунтовано, що однією з негативних тенденцій залишається насильство, яке призводить до девальвації сімейних цінностей та занепаду сім'ї як соціального інституту. Виявлено специфіку формування і прояву фізичного, економічного, психологічного, сексуального як видів насильства у сімейних стосунках та стосовно чоловіка, жінки, дитини, інших членів сім'ї. Розуміння сутності насильства у стосунках молодих сімей є основою правильної побудови профілактичної роботи з кривдником, жертвою, учасником сцен насильства, для чого доцільно визначити його види, особливості поширення, формування і прояву. Проаналізовано розробку і впровадження в дію законодавчих і нормативно-правових актів, соціальну організацію, практичні надбання, можливості закладів, установ, організацій щодо профілактики насильства молодих сім'ях. Визначено особливості здійснення превентивної та корекційно-реабілітаційної роботи в нашій країні, диференціацію профілактики насильства стосовно жінок, чоловіків, дітей та щодо кривдників, жертв, учасників сцен насильства. Дослідженням профілактики сімейного насильства за кордоном встановлено, що зарубіжний досвід повинен трансформуватися відповідно до можливостей і ресурсів нашої держави та враховувати прогресивні підходи, зокрема превентивний підхід, посилення роботи з молоддю, застосування суворох санкцій до кривдників, соціальна допомога жертвам та/чи потенційним жертвам сімейного насильства, підбір суб'єктів профілактики. Взято за основу авторське бачення дефініції «профілактика насильства у молодих сім'ях» як комплекс заходів правового, соціального, педагогічного, психологічного, морально-духовного характеру, спрямованого на усунення детермінант насильницьких дій та формування готовності членів молодих сімей до побудови стосунків без насильства. Результатом профілактичної роботи має бути «готовність членів молоді сім'ї до побудови стосунків без насильства» і відповідно до авторського трактування цього поняття – це набуття людиною відповідного віку цінностей, знань та умінь дотримання етичних вимог сімейного життя, інтересів і прав своїх та партнера, що визначають усвідомленість, емоційну вираженість і відповідальність, розвиток та самовдосконалення в сім'ї. Обґрунтовано, що профілактична робота з молодією сім'єю може бути ефективною за умови дії на всі основні особистісні сфери – ціннісну, когнітивну, емоційну, вольову, поведінкову. Установлено, що з метою запобігання виникненню проблем у молодій сім'ї слід звернути особливу увагу на зміст профілактики насильства. Окреслено актуальні напрями змісту профілактичної роботи, спрямованої на зародження зародження, формування і прояву насильницьких дій у молодих сім'ях стосовно одне одного: формування сімейних цінностей; вдосконалення культури шлюбно-сімейних стосунків; розвиток морально-духовних якостей; формування відповідальності як механізму регулювання поведінки; формування правосвідомості й правової культури; розвиток комунікативної культури; формування навичок самореалізації; формування відповідального ставлення до батьківства. Ключові слова: молоді сім'ї, насильство у сімейних стосунках, діагностика, профілактика насильства, соціально-педагогічні умови.

2. In the research, “young families” are considered the couples who are a man and a woman of the age under 30 in an officially registered marriage. The process of young family building and the nature of the relationships are influenced by the engagement, the officialization of their marriage in accordance with the laws of the country, the wedding ceremony and the Holy Sacrament of the marriage, the premarital development of the relationships in the interaction with the surrounding, as well as the existence of various forms of a modern family. In order to compare the specifics of how a young family functions, the author analyzes the main characteristics of the traditional family as a social institution. The characteristics that relates to young families are: age and demographic characteristics; vision and nature of interpersonal and intersex relations in the family; motivation for marriage, marital relations, cohabitation; readiness for family life; adaptation to cohabitation; views on the male and female roles; compatibility of partners; crises in a young family. The young family today is characterized by the peculiarities of starting the family, the position of the individual in the family and the interaction of partners with each other. It is theoretically substantiated that violence is proved to be one of the negative tendencies that leads to the devaluation of family values and results in the decline of the family as a social institution. The specifics of the formation and manifestation of physical, economic, psychological, and sexual violence as types of family violence directed to a man, woman, child, and other family members have been analyzed. Realizing what the family violence is can serve

as a basis for a properly organized preventive work with an abuser, victim, violence witnesses, where the violence specificity, types, features of distribution, formation and manifestation should be defined. The author analyzes the development and implementation of legislative and regulatory acts; social organization, practical achievements, and the opportunities provided by various institutions, agencies, and organizations to prevent violence in young families. The characteristics of preventive, correctional and rehabilitation work with potential and actual victims of violence, abusers, violence participants, as well as the differentiation of prevention of violence against women, men, children, and also work directed to deal with offenders, victims, witnesses have been identified. Analysis of the studies on the prevention of family violence abroad has resulted in the conclusion that foreign experience should be transformed in accordance with the capabilities and resources of our country taking into account progressive approaches such as a preventive approach, selection of prevention subjects, intensifying work with young people, applying strict sanctions to abusers, social assistance to victims and/or potential victims of domestic violence. The study has established that in order to prevent problems in a young family, the content of violence prevention should be specially focused. The author's vision of the definition of "prevention of violence in young families" is taken as a basis since the term is regarded as a set of legal, social, pedagogical, psychological, moral and spiritual measures aimed at eliminating the determinants of violent acts and developing the readiness of young family members to build relationships without violence. The result of preventive work should be "the readiness of young family members to build relationships without violence" and, according to the author's interpretation of this concept, it means the process of individual's acquisition of the values, knowledge and skills compatible with the ethical requirements of family life, with their own and partner's interests and rights, which determine awareness, emotional expression and responsibility, development and self-improvement in the family. It is substantiated that preventive work with a young family can be effective if it affects all the main personal spheres of a married couple such as values, cognitive, emotional, volitional, and behavioral aspects. The author outlines the essential directions of preventive work content which aims at preventing the emergence, formation and manifestation of violent actions in young families against each other. The preventive measures include formation of family values; improvement of the culture of marriage and family relations; development of moral and spiritual qualities; developing responsibility as a mechanism for regulating behavior; raising legal awareness and legal culture; development of communication culture; enhancing self-realization skills; formation of a responsible attitude towards parenthood.. Key words: young families, violence in family, relationships, diagnosis, prevention of violence, social and pedagogical conditions.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- Парфанович А. Я. Актуальність профілактики сімейного насильства серед молодих пар. Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського. Серія: Педагогічні науки. Миколаїв, 2016. № 3. С. 159–163.
- Парфанович А. Я. Історичні умови розвитку та соціальні характеристики міжстатевих стосунків молоді. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Педагогіка. Соціальна робота. Ужгород, 2017. Вип. 2. С. 172–176.
- Парфанович А. Я. Соціально-культурні детермінанти сімейного насильства та їх урахування у побудові стосунків молодої пари. Людинознавчі студії. Педагогіка. Дрогобич, 2017. Вип. 5. С. 137–145.

- Парфанович А. Я. Основні характеристики сучасної сім'ї як орієнтири для побудови подружніх стосунків молодими парами. ScienceRise. Pedagogical Education. 2017. № 5. С. 4–8.
- Парфанович А. Я. Порушення міжособистісної комунікації у стосунках молодої пари як передумова проявів сімейного насильства. Науковий вісник Кременецького обласної гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка. Серія: Педагогіка. Кременець, 2018. Вип. 9. С. 98–106.
- Парфанович А. Я., Караман О. Л. Ризики виникнення насильства у стосунках молодих пар, які перебувають у громадянському шлюбі. Вісник науки та освіти. Серія «Педагогіка». 2023. № 2(8). С. 500–513.
- Парфанович А. Я., Олексюк Н. С. Теоретично-емпіричний аналіз детермінації сімейного насильства серед молодих пар. Інноваційна педагогіка. 2021. Вип. 31, т. 2. С. 122–126.
- Парфанович А. Я., Парфанович І. І. Сімейне насильство стосовно людей похилого віку як суспільна і сімейна проблема. Актуальні питання гуманітарних наук. Дрогобич, 2020. Вип. 28, т. 3. С. 176–182.

Наукова (науково-технічна) продукція: методи, теорії, гіпотези

Соціально-економічна спрямованість: соціально-педагогічні умови профілактики насильства у молодих сім'ях

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0014U003076

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Караман Олена Леонідівна
2. Elena L. Karaman

Кваліфікація: д.пед.н., професор, 13.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-8541-9972

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Державний заклад "Луганський національний університет імені Тараса Шевченка"

Код за ЄДРПОУ: 02125131

Місцезнаходження: вул. Генерала Ляскіна, 2, Лубни, Лубенський р-н., 37500, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Султанова Наталя Вікторівна

2. Natalia V. Sultanova

Кваліфікація: д.пед.н., професор, 13.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-3510-4662

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Відокремлений структурний підрозділ закладу вищої освіти "Відкритий міжнародний університет розвитку людини "Україна" Миколаївський інститут розвитку людини

Код за ЄДРПОУ: 23625234

Місцезнаходження: вул. 2-га Військова, 22, Миколаїв, Миколаївський р-н., 54003, Україна

Форма власності: Приватна/недержавна

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Трубавіна Ірина Миколаївна

2. Iryna M. Trubavina

Кваліфікація: д.пед.н., професор, 13.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-1057-430X

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди

Код за ЄДРПОУ: 02125585

Місцезнаходження: вул. Алчевських, буд. 29, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Краснова Наталія Павлівна

2. Natalia P. Krasnova

Кваліфікація: к.пед.н., доц., 13.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Державний заклад "Луганський національний університет імені Тараса Шевченка"

Код за ЄДРПОУ: 02125131

Місцезнаходження: вул. Генерала Ляскіна, 2, Лубни, Лубенський р-н., 37500, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Бадер Світлана Олександрівна

2. Svetlana A. Bader

Кваліфікація: д.пед.н., професор, 13.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-9225423X

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Державний заклад "Луганський національний університет імені Тараса Шевченка"

Код за ЄДРПОУ: 02125131

Місцезнаходження: вул. Генерала Ляскіна, 2, Лубни, Лубенський р-н., 37500, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Юрків Ярослава Ігорівна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Юрків Ярослава Ігорівна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Мордовцева Наталія Валеріївна

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна